UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.14. Diuinam suam virtutem Christus declarat & qua ratione duo sua compleuerit officia; Magistri in vita, & Redemptoris in morte.

urn:nbn:de:hbz:466:1-53104

Visual Library

Tim.3.5. Tit.1.7. Hiere.18 18.

de Episcopo: *Non percussorem*: ex Græco legimus: *Non detractorem.* Sic percutiebant illi, qui dicebant: *Venite, percutiamus eum lingua.* Domine quid his in occasionibus agendum? Quid consilij? Vides alterum gladium euaginantem, atque alterius capiti minantem, brachium ad hoc attolentem: Euro citius accurris, brachium retenturus, ictumque suspensurus: atque vt gladium in vagina reponat. Sic hodie Christus: continete, continete manum, mei discipuli, non ferrat gladius, illum in vagina reponite: *Neque hic peccauit &c. Siquis* (audite D. Chryso.) *te prætereunte stercus commouerat, nonne hoc facientem contumelia & conuitio afficit? Hoc fac & circa detractorē: non enim sic commotum stercus illū fœtorem suscipientem cartilaginem percellit, sicut alienæ peccatæ excussa, & cōmota, atque vita aliorū impura prodita, audientium animos contristare & conturbare solet.* Prosequitur hoc ipse argumentum, ostendēs illos qui narrandis aliorū peccatis occupātur, peiores esse nefrendibus, quæ se in luto circūuoluunt.

II. Similitudine res explicatur.

D. CHR. *Hom. 5. ad pop. Antioch. To. 5*

Prou.13.5.

Spectare videtur illud Spiritus S. dictum: iuxta nostram vulgatam versionem: *Verbum mendax iustus detestabitur, impius autem confundit, & cōfundetur*: Legit Hebraicus textus: *Verbum iustū odit iustus: impius faciet fœtere, & pudore afficiet*: Ex his similiter addiscamus in tribulationibus & aduersitatibus non temerè iudicare, sed nobis in his diuinā persuadere prouidentiam, vt in nobis quod expedit, operetur. Hoc autem declarare solius est Dei, & in hoc se Deum esse Christus ostendit *Et lux in tenebris lucet.* Et hoc absolutè declarauit apud piscinā, quod hæc ti paralysis in delictorum pœnam obtenisset, & huic cœco quod non, & tibi, vt intelligas quod ea quæ patimur, diuinæ sint adscribenda prouidentiæ: *Et manifestentur opera Dei.* O quantum nobis hac declaratione confert leuamen adeo singulare. Ponderat D. Greg. quòd aliquoties Christus per seipsum ea declarauerit, quæ ab Apostolis sibi interpretanda proponebantur: vt doceret nos in similibus, quale debeamus ferre iudicium.

III. A temerarijs iudicijs abstinendū.

Hom.15. in Euang.

Ex tibi patet ratio, cur tibi Deus immittat paupertatem, cæcitatem, infirmitatem, aliasque calamitates, vt se in te operetur suaque declaret opera diuinissima. Quando quis opibus ad luxum abundat; lætatur prosperitate, dispositus, est vt diabolus, mundus, & caro operentur in eo, suaque manifestent opera, quæ hæc? puellæ seductio, coniugatæ deprauatio, pauperis oppressio, iniuriarum vltio, instar fumi exinanitio? *Operatur in filios diffidentiæ*, inquit Apost. de diabolo, de carne vero sic: *Operatur in me peccatum.*

Ephes.2.2

Rom.7.17

Quando morbo languescis, angustiatus, desolatus, tunc optime dispositus es, vt in te Deus operetur tui ipsius cognitionem, emendationem vitæ, criminum omissionem, culparum tuarum confessionem, animæ curam, hospitalis solicitudinem. O prodigum! Quàm aptè dispositus alacer, prosper, opulentus, vt in eo diabolus, mundus, caroque operentur, cum ad vltimā verò eiectus esset seruitutem & paupertatem, tanta Deus in eo operatus est mirabilia, quanta suo tempore multa protulimus. In particulari cœcitatis corporalis infirmitas apprimè conformis est, vt Deus operetur in anima. Sic Paulum excœcauit, quo tempore spiritum eius voluit illuminare cœlestis claritate visionis. Legimus apud D. Gregor. historiam de S. Abbate Spe: hic enim post ædificatum in Dei nominis obsequium celebre monasterium, ab ipso cœcitate percutitur, annis quadraginta, cui & visus paulo ante mortem restituitur, vt quædam opera perageret non leuis ædificationis. Cum autem ad extremam vitæ illius horam Monachi conuenissent, conspexerunt vna cum anima de ore illius columbam euolantem, quæ aperto cubiculi tecto coram omnibus recto tramite superna penetrauit. *Vt omnipotens Deus ex hac ipsa specie ostenderet, quam simplici corde ei vir ille seruiuisset.*

Li.4.dial. c.10.

IV. Confirmatur exemplo.

§. 14. *Diuinam suam virtutem Christus declarat & qua ratione duo suæ compleuerit officia; Magistri in vita, & Redemptoris in morte.*

36

Me oportet operari eius, qui misit me, donec dies est &c. Verba sunt hæc cœlestia, in quibus patet, quòd: *Lux lucet in tenebris*, quandoquidem Christus ostendat, qua ratione in cœcitatis illius tenebris, diuinitatis suæ lucem aperiret. Mihi incumbit operari Patris mei, qui me misit opera, donec dies est. Quid ais Domine, quid loqueris? An tui muneris est opera Patris tui cœlestis operari? Numquid adiutore indiget Pater? Quis alius forte dixerit, te illius operā indigere: hoc enim professus es, & dixisti: *Pater in me manens ipse facit opera*, vt heri diximus: tuaque est hæc cōfessio: *Omnia opera nostra operatus es in nobis Domine.* Verum est, nec diffiteor quòd Pater in me manens ipse faciat opera, quæ facio: tamen & hoc verum est ac cōfiteor, quod ego ea, quæ ipse facit, similiter faciam: ita vt pari manu operemur, & ita pari, vt idē quod ipse

I. Vna eademque Patris est operatio. *Ion.14.10 Isa.26.12*

ipse facit ego faciam, & quod ego facio ipse fa-
ciat: eadem enim operamur potentia, vna eade-
que virtute, vnde liquet quod vna pariter sit ea
demque vtriusque essentia & potentia: *Quorum*
est vna & eadem operatio, eadem intelliguntur essen-
tia sic loquitur Theophilactus, quē sequitur au-
ctor, qui supplevit Scripturam S. Cyrilli super
Ioannem: Hoc fuit validissimum argumentum,
quo Christus magis sedulo vsus est, contra Iu-
dæos ad diuinitatis suæ confirmationem in illo
diuino largoque discursu, cum eis instituto, quē
ex industria concepsit D. Ioannes, ne pro testi-
monium operum suorum, declarans quod in eis
ita pari manu & ipse & Pater operarentur, vt
quod hic operabatur, alter operaretur, & opus
vnius opus esset alterius: ita vt opus quod virtu-
te vnius fiebat, fieret similiter & ab altero. Vnde
sic illa prepositione vsus est: *Pater meus vsque*
modo operatur, & ego operor. Amen, amen dico
vobis, non potest filius a se facere quidquam, nisi
quod viderit Patrem facientē: quæcumque enim ille
fecerit, hæc & filius similiter facit. Perpende *Illud*
similiter indubium est quod bonum ad id, quod
ego facio: Deus etiam faciat vt heri diximus, sed
non eodē modo: quia ipse, vt causa principalis, &
virtute propria, ego vero vt minus principalis &
virtute illius: porro Christus: *Similiter, sicut Pater*
suscitat mortuos, & viuificat: sic & filius, quos vult
viuificat &c. Vt omnes honorificent filium sicut ho-
norificant Patrem. Diuina sunt hæc verba, quæ
sufficiūt vtros occludāt omnibus Arij cæterorūq;
Hæreticorum blasphemijs, qui filij cum Patre
impie negant æqualitatem. Sic pariter ego
& Pater incedimus, vt idem quod ipse facit, ego
faciam, eodem planè modo, eademque virtute,
ob quam non mihi inferior, quam Patri honor
est deferendus: est etenim vna eademque potentia,
virtus & operatio vtriusque. Confirmat ergo
Christus quod ipse eadem Patris sui efficiat ope-
ra: Dei opus est lucem infundere: ipse namque
est auctor luminis, & de eius manu procedit, &
præter eum nouimus alii illuminare posse ne-
mineṁ: ipse namque: *Illuminat omnem hominem*
&c. Hoc ego hic vobis spectantibus facam, dans
oculos illi, quem nullos habere cuncti conspicitis:
Vt omnes honorificent filium sicut honorificant
Patrem. Congrua est hæc verborum Saluatoris
37 interpretatio.

Theophil. In c. 14 Ioann. Lib. 5. in eo. c. 14.

Ioan. 5. 17

II. Christus Magister & Redē-ptor.

Verumtamen profundius hanc sedimam per-
scrutemur, & indubiè purissimi, primique auri
venas inueniemus ditissimas. Duo sunt in Chri-
sto considerandā ad quæ velut ad prima capita
reliqua omnia adueniuscins mysteria reuocan-
tur, scilicet: quod nobis fuerit & Magister &
Redemptor. Primum est, quod nol is fuerit Ma-
gister: eo namque fine descendit, vt doceret nos
diuinæ nostræ fidei mysteria, præsertim SS. Tri-
nitatis cœleste Sacramentum. Quia in tantum
nos voluit de illis certiores reddere, vt ipse pro-
posuerit ille ipse esse, qui nos de his instrueret;
sic enim asserit D. Ioannes: *Deum nemo vidit vn-*
quam, Vnigenitus, qui est in sinu Patris, ipse enarra-
uit. Vnde sic ipse doctissimo illi declarauit Ni-
codemo, mysteria illa explicans, ea se intentione
venisse, vt tanquam testis oculatus testimonium
perhiberet irrefragabile: *Amen, amen dico tibi,*
quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testā-
mur, &c. Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit
de cœlo, filius hominis, qui est in cœlo. Verba hæc de-
clarant, quam verò posset de mysterijs illis testā-
ri, qui ea tam distinctè videbat, & cognoscebat.
Et hoc ipsum coram Pilato præside profitetur:
Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum,
vt testimonium perhibeam veritati. His conform
dedit Angelus de eo testimonium D. Ioan-
ni Ioanni: *Hæc dicit, Amen, testis fidelis, & verus,*
qui est principium creaturæ Dei.

Ioan. 1. 18

Ioan. 3. 11.

Ioan. 18. 37

Apoc. 3. 14

Secunda causa fuit, vt nos de seruitute redi-
caret, qua ob peccatum iugo diaboli eo preme-
bamur: eo animo descendit: *Ecce Agnus Dei, ecce*
qui tollit peccata mundi. Testatur D. Ioannes, quin-
eo ipse de se: *Venit filius hominis dare animam*
suam redemptionem pro multis; quod exponit A-
postolus his verbis: *Vt redimeret nos ab omni ini-*
quitate, & mundaret sibi populum &c. Hæc duo
D. Ioan. aquila cœlestis duobus verbis compre-
hendit: *Vidimus eum plenum gratiæ & veritatis.* Ad
duā capita reuocant D. Ioann. quæcumque sunt
in Christo perpendenda: ad plenitudinem gra-
tiæ, & plenitudinem sapientiæ seu veritatis. Ple-
nitudo gratiæ officium spectat, quod implenit, demp-
to Redemptorijs: etenim necessarium fuit, vt ipse,
qui a tanquam Redemptor non à peccatis erat re-
dempturus, ab illis omnino immunis esset, Deo-
que acceptissimus, vt sic gratiam haberet opus, magistri
quod in nostram erat perfecturus redemptio-
nem: & cum filius Dei esset naturalis, qui adeo
sublimi erat munere functurus, tanto exigebat,
vt plenitudine gratiarum abundaret, quatenus
eo modo necessariæ debitæque circumstantiæ
nequaquam illi deessent. Plenitudo sapientiæ &
veritatis illi velut nostro magistro conueniebat.
Cum enim nos esset vt Magister veritatem
docturus, omnes conclamant, eum plenitudi-
ne sapientiæ & veritatis esse debuisse præstātis-
simum. Plenus gratiæ vt Redemptor, & veritatis

Ioan. 1. 29

Matt. 20. 28.

Tit. 2. 14.

Ioan. 1. 14.

III. Plenitudo gratiæ & veritatis.

Sess. 6. Can. 22

» ac cœlestis sapientiæ, velut Magister. Vnde S. Concilium Tridentinum determinauit hoc decretum contra antiquos Pelagianos, & modernos hæreticos: *Si quis dixerit Christum datum in Magistrum, cui obediamus, & non in Redemptorem, cui fidamus, Anathema sit.*

IV. Duobus hic officijs duo sunt assignata tempora, primo vitæ, secundo mortis.

» Quamuis autem hæc ambo Christus continuò perfecerat, quandequidem ab instanti suæ purissimæ conceptionis, verus fuerit Redemptor noster, & non tantum Magister, & vsque ad vltimam vitæ suæ lineam Magister noster fuerit, nec tantum Redemptor noster, etenim omnia opera eius ad eum finem collimarunt, vt nos redimeret, & cœlestia doceret mysteria. Veruntamen propriè bina assignauit tempora, vnumquodque singulis eorum determinans: vnum fuit vitæ suæ; alterum verò mortis suæ. Vitæ suæ tempus singulariter destinauit prædicationi fidei de sua persona, & SS. Trinitate, nec non quibusdam alijs fidei articulis. Quocirca tempus hoc tempus fuit operandi, prædicando, & patrando miracula, quibus doctrina plebi proposita sigillabatur. Tempus verò mortis primariò nostram per tormenta suamque passionem; respiciebat redemptionem. Huius autem hæc dari potest ratio: quia Christus Dominus nos princi, aliter per opera insigniora, stupendaque signa, quæ fecit, egregiè instruxit, per quæ seipsum voluit manifestare, nobisque se præbere cognoscendum. Redemit nos primariò per mortem crucis: hoc etenim nobis crebro S. testatur Scriptura: *Mortem enim nostram moriendo destruxit.* Et ait Caiphas, mortis pronuntians decretũ, quod Deus ab æterno in cœlesti decreuerat Consistorio: *Expedit vobis, vt vnus moriatur homo pro populo.* Et declarans huius mortis effectum esse futurum, generis humani redemptionem, adiunxit: *Ne tota gens pereat.*

Ioan. 11.50.

Hinc facilè captu est quæ sint illa duo officia, quæ Pater cœlestis illi implenda commendauit: Vnum docendi, mundumque illuminandi; alterum mortem pro redemptione mundi patiendi. Ad hoc dedit illi potestatem faciendi miracula, operaque præclariora, ad illud autem decreuit vt mortẽ pateretur crucis, qua nihil probrosius, nihil erat immanius, eoque modo sic cunctas statuit circumstantias, quæ in eius morte interuenirent, vt Christus nihil in omni passione sua pertulerit, quantumuis minimum quod non prius in supremo illo SS. Trinitatis Consistorio fuisset prædeterminatum. Et huius intuitu priusquam suam Christus inciperet passionem, orando ad Patrem, illi gratias agit, eo quod illi concesserit opus illud ad finem, perducere quod sibi commendauerat; vnde sublenatis sursum oculis ad Patrem sic ait: *Pater venit hora, clarifica filium tuum.* Horam nominat Christus passionis suæ tempus: etenim sæpe S. pagina illam vocat horam Christi, & in Græco ponitur articulus, ex quo sic legitur: *Illa hora iam venit.* Iam videtur instare, & illucescere illa hora: q.d. Iam illa hora aduenit ab æterno Patre in æterno suo Concilio prædestinata, & iam tempus vitæ suæ finis appropinquauit, tempus verò mortis iam incipit, & ilico respondet illi Pater: *Ego te clarificauì super terram.* Ad quod Dominus addit: *Opus consummaui, quod dedisti mihi vt faciam.* Opinatur hic D. Hil, quòd illis verbis, duo voluerit opera Christus declarare, quæ illi Pater facienda iniunxerat: quòd scilicet, iam veritatem suam mundo proposuerat vt Magister, & per mortem suam mundum esset redempturus, quod statim, qualiter sit intelligendum, exponemus. Tempus igitur mortis eius tempus non erat operandi & faciendi, sed patiendi. sicut tempus ipsius tempus fuit docendi, & signa prodigiosa operandi, quæ doctrinæ suæ veritatem essent confirmatura.

Ioan. 17.11

Li. 3. de Trinit.

V. Explicãtur Christi duæ sentẽtiæ difficiles.

Ex præfatis duæ declarantur Redemptoris nostri sententiæ satis operosæ. Prima, quam dixit post cœnam: nam finito illo sermone plane diuino suis proposito Apostolis, in quo velut vltimo, illis plus quàm vnquam cœlestia declarauit mysteria, quasi iam esset vita sua terminata, ad Patrem conuersus, paulo ante passionem sic ait: *Pater, opus consummaui, quod dedisti mihi vt faciam.* Hic interrogant SS. Patres: qua ratione hoc dicis, ô Domine, si superest adhuc magis principale perficiendum, ad quod venisti, opus illud eximium, de quo prædixit Abacuc: *Domine opus tuum, in medio annorum viuificabis illud.* Opus quod præuidit Isaias, quod semper præ oculis haberet: *Opus eius coram eo.* Adhuc super est vt capiatis, flagelleris &c. Quomodo dicis? *Opus consummaui.* Secundo, quando iam omnibus toleratis, quæ de ipso scripta erant, dixit: *Consummatum est*, iam enim opere absoluto ad quietem se mortis composuit: *Et inclinato capite tradidit spiritum.* Quid Domine consummasti? Numquid nocte antecedente dixisti: *Opus consummaui.* Si tunc opus erat absolutum, quid modo dicis: *Consummatum est?* Videris tibi ipsi contradicere.

Ioan. 6.

Habac. 3.2

Isa 40.10

Ioan. 19.30

Præclara hic congerunt SS. Patres, illaque comprehendit omnia, quod modo dicturi sumus. Insinuare voluit Dominus, id quod prædiximus:

diximus: quod duo nempe in se suscepisset, Magistrum esse & Redemptorem. Magistrum esse, debebat impleri. Operando, hoc est prædicando, & miracula faciendo, quibus velut cœlesti quadam luce tenebras illuminaret intellectuum, in mysterijs Incarnationis, SS. Trinitatis & alijs. Hoc consummatum est vitæ eius decursu: illo namque toto prædicauit, signa patrauit admiranda, in eorum quæ docebat, cõfirmationem. Tempus hoc exspirauit, quando vitæ ipsius tempus exspirauit: idcirco iam moriturus asserit, quòd hæc diuina nostræ fidei mysteria declarauerit, quod est principium vitæ spiritualis: *Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christũ. Ego te clarificaui super terram, opus consummaui quod dedisti mihi, vt faciã.* Hoc quod implere, debebat operando tunc tẽporis adimplenit: *Opus quod dedisti mihi, vt faciã.* Supererat perficiendũ magis in particulari opus redẽptionis: quia verò hoc fieri debebat patiendo, iam illud aggreditur, & ad patiendum sese disponit. Non erat hoc tẽpus operãdi faciendiq; prodigia. Longè à vero abertauit Herodes, quando hoc in tempore voluit, petijt, & exspectauit signum aliquod corã se ab eo fieri: *Sperabat signũ aliquod videre ab eo fieri.* O caput cerebro vacuũ, an tibi forsan excidit, quid tibi denuntiarit, vitæ suæ tẽpus faciendis destinatum esse miraculis, quo peracto, tempus adesset patiendi, horaque moriendi? *Ecce sanationes perficio hodie & cras & tertia die consummor.* Iam illud effluxit, iam hoc præsens est ne modò speraueris quod sim operaturus, sed passurus.

Ioan. 17. 5

VI. Cur corã Herode nullum ediderit signum.

Luc. 23. 8.

Luc. 13. 32

☞ 38 Summopere miratur Pilatus, quòd vir in proponendis conciombus, loquendo & respondẽdo versatissimus, & qui in leuioribus occasionibus tanta polleret sapientia, tantaque prosa prudentia responderet suosque conuinceret calumniatores, hoc in tempore, quando calumniæ grauiores, & acerbiores erant, suoque iudicio magis videretur necessarium seipsum illis exonerare (*Vtrede, aut in quantis te accusant.*) Tacetet, tamque alto silentio cuncta taciturnus præteriret: *Ita vt miraretur Præses vehementer.* Noueris ô Pilate, quòd congruè tacerit: hoc etenim tempus, tẽpus non est prædicandi, seipsum ab ijs, quæ contra objiciuntur ab aduersarijs purgandi: sed patiendi, quocirca huic propriius comes est silentium; tacere, & seipsum haudquaquam excusare: quia: *Quasi agnus coram tondente se obmutescet, & non aperiet os suum.* Hoc idem indicauit, interprete D. Gregor. quando satisfaciens interrogationi discipulorũ D. Ioannis Baptistæ, ipsis adstantibus non parua, non pauca edidit miracula: quibus ipsos illuminaret: *In ipsa hora,* narrante Euangelista D. Luc. *multos curauit à langoribus, & plagis, & spiritibus malis, & cæcis multis donauit visum &c.* Atque illis, ite & renuntiate Ioanni, quæ audistis, & vidistis: *Cæci vident &c. Et beatus, qui non fuerit scandalizatus in me.* q. d. Modò dum viuo, & tempus est faciendi miracula, illis illumino, quatenus illi, qui vident, in me credãt: beatus ille, cui transacto tempore faciendi, & operandi, & imminente tẽpore patiendi me non erubuerit, & in meis afflictionibus atque passionis humilitate passus non fuerit scandalum.

VII. Cur Pilato non responderit.

Mat. 27. 14.

Isa. 53. 7.

Hom. 6 in Euang.

VIII. Cur Christus corã D. Ioannis discipulis miracula fecerit.

Luc. 7. 21.

Modò manifestum est, quid Dominus verbis illis intimare voluerit: *Me oportet operari opera eius qui misit me, donec dies est &c.* Modò ratio suadet opera mei Patris operari, quibus ille & ego cognoscamur, quamdiu huius vitæ dies præterlabitur: hoc ita, hoc est tempus operandi: *Veniet nox,* hoc est meæ tempus, in quo non licebit operari: non enim tempus erit faciendi miracula, quibus me Deum esse demõstrem, sed perferendi, quo me verum hominem esse, imo vermiculum ostendam abiectissimum. Hoc patentius exponit adiungens: *Quamdiu sum in mũdo, lux sum mundi,* sumptã de sole metaphorã, quo namque tempore cursum suum perficit, lucis emittit radios, quibus illuminat, quatenus & videatur & agnoscatur. Hoc ego facio, quamdiu per mundum vt sol lucidissimus discurro. Tempus autem dormitionis meæ sic erit, quasi foris extra mundum essem: *Quamdiu sum in mundo &c.* Diuina sunt hæc verba, quæ vt video, completa demonstrat D. Ioannes illis, quæ Christus protulit iam imminente hora passionis suæ, dum Patri discipulos suos ex corde commendat: *Iam non sum in mundo, & hi in mundo sunt &c. Pater sancte serua eos &c. Cum essem cum eis, ego seruabam eos. &c.* Quid ais Domine? quærit D. August. quomodo in mundo non es, & discipuli tui in mundo sunt? Sic te in mundo, sicut illos esse video. Quomodo dicis: *Cum essem cum eis seruabam eos?* An non modò cum eis es, quandoquidem cum illis loquaris, illosque coram te habeas discumbentes? Exponere voluit quod dicimus: *Lux sum mundi,* & in eo fui illo tempore, quo lucis emisi radios: iam hæc hora effluxit, & me extra mundum arbitror, eo modo, quo dicimus solem à mundo abesse, quando radios amplius suos per terram non diffundens sub nostro se ad mortem abscondit hemisphario.

IX. Explicatur hæc Christi sententia.

Ioa. 17. 11